

Bok

Etterlengt

av Åshild Tellefsen Håland

Endelig en forskningsbasert fagbok på norsk som gir grundig og oppdatert evidensbasert kunnskap om behandling av tvangslidelse hos barn og unge. Forfatterne har ulik fagbakgrunn, henholdsvis som psykolog og lege, noe boka bærer preg av. Vi får her en grundig innføring i både medisinske og psykologiske perspektiver på feltet.

Generelle temaer som historikk, epidemiologi, kliniske trekk og familie og samspill, samt mer spesialiserte temaer rettet mot behandling som utredning og diagnostikk, nevrobiologi, behandlingsmodeller for kognitiv atferdsterapi og legemiddelbehandling blir beskrevet. Boka gir også en svært utfyllende beskrivelse av status quo når det gjelder genetiske og nevrobiologiske perspektiver på Obsessive-compulsive disorder (OCD), noe det etter min mening er spesielt behov for. Dette er noe de færreste OCD-terapeuter har en god oversikt over, til tross for at det nevrobiologiske perspektivet er mest toneangivende i rådende behandlingsmanualer for å forklare årsaker til OCD. Jeg savner imidlertid en samlet presentasjon av forskningen knyttet til hvilke psykososiale og miljømessige faktorer som kan ha sammenheng med årsaker til OCD.

Sett i perspektiv

De delene som i sterkest grad fanget min interesse, var gjennomgangen av historiske perspektiver på tvang hos barn. Det er svært interessant å lese om hvordan OCD ble forstått og behandlet ut fra et psykodynamisk perspektiv, og hvordan behandlingspessimismen som den gang rådde, snudde på 1980-tallet som resultat av effektiv behandling ved atferdsterapi. Jeg synes også at kapitlet om mangelfull behandlingsrespons og mulige veier til å forbedre behandlingen gir interessante perspektiver.

Boka formidler på en overbevisende måte at til tross for at mange pasienter blir hjulpet, viser mange studier at en del pasienter oppnår ingen eller kun delvis bedring. Over tid er det de færreste pasienter som ikke har noen restsymptomer. Det er derfor nyttig å lese om hva som skal til for å gjøre behandlingen bedre. Spesielt nyttig var det å lese om Piacentini og medarbeidere som har utviklet et mer intensivt familieprogram rettet mot familier med høy grad av familiedysfunksjon og funksjonsforstyrrelse. Med tanke på økende antall studier hvor negativt familieklime er assosiert med dårlig behandlingsutfall, kunne jeg akkurat her ønsket meg enda flere detaljer på hva dette programmet gikk ut på.

Hva med kvalitativ forskning?

I kapitlet om implementering viser forfatterne til den pågående nasjonale OCD-satsingen i regi av Norsk kognitiv forening, hvor ca 30 spesialiserte OCD-team skal bli opplært i ERP, både for voksne og barn. Samtidig kommer de på et par punkter med anbefalinger som er på tvers av innholdet i den nasjonale implementeringen. Forfatterne anbefaler at lettere og ukomplisert grad av OCD skal behandles ved den ordinære klinikk, mens moderat til alvorlig OCD skal behandles ved de spesialiserte OCD-teamene. De anbefaler også at det blir opprettet en universitetsklinikk med et

superspesialisert OCD-team, uten at de utdyper hvorfor dette er nødvendig, og hva som vil skille denne universitetsklinikken fra allerede eksisterende OCD-team.

Boka avrundes med en oppsummering av framtidige utfordringer i forskning og fremtidig klinikk. Jeg savner imidlertid refleksjon rundt mangelen på kvalitativ forskning og hva kvalitativ forskning kan tilføre OCD-feltet i form av en dybdekunnskap som vanskelig kan oppnås kun gjennom kvantitativ metode.

Grundig – på godt og vondt

Bokas grundighet er både dens svakhet og styrke. Alle detaljene rundt forskningsfunn gjør at boka etter min mening vil fungere bedre som et oppslagsverk ved behov, enn at den egner seg å leses fra perm til perm. Styrken er at boka faktisk holder hva den lover – den gir etter min oppfatning i all hovedsak en svært oppdatert oversikt over det viktigste som rører seg i feltet.

Å ha en dypere forståelse av OCD utover å tilegne seg en enkelt behandlingsmanual tenker jeg er berikende og kan inspirere til å prøve ut nye ting i praksis. Utfordringen ved å presentere så mye divergerende forskningsfunn er imidlertid at leseren lett kan miste de store linjene. Dette kunne vært løst med en kort liten oppsummering i hvert av kapitlene hvor det mest sentrale blir formidlet. Dette gjelder spesielt i kapitlet om genetikk/nevrobiologi, som er litt tungt tilgjengelig, og hvor jeg savner at forfatterne i en popularisert form oppsummerer hvor feltet står i dag.

Alt i alt er dette absolutt en bok som er verdt å lese, og den bør være obligatorisk litteratur for alle OCD-terapeuter i barne- og ungdomsfeltet. Store deler av stoffet vil også være relevant for voksenalderen.